

DOLENJEC

List za narodno prosveto in narodno gospodarstvo.

Uredništvo in upravnništvo „DOLENJCA“: Novo mesto (Kandija št. 53) sprejema dopise, oglase in naročnino. — Rokopisi se ne vračajo. — Za oglase primerne cene. Redna izdaja ob sobotah. Stane po pošti 4 krone na leto.

Nehajte in vrnite narod nazaj na pravo pot!

Trije kraji so, na katerih vsakdo nepristransko priznava „naše dobro ljudstvo“. Ti kraji so: cerkev, gostilna in sodišče. Vsak teh krajev pove ti po en kapitel k celotni povestnici o življenju in značaju narodovem. In ta povestnica „o našem dobrem ljudstvu“ je žalostna preko vseh treh kapiteljev, tragična od prve črke začetka, do zadnje pike njenega konca. Vesela sicer ni bila nikoli, odkar biva naš rod na svoji sedanjosti zemlji; to smo nvideli vsaj deloma pri razpravi naših začetnih uvodnih člankov. Razložek od sedaj in nekdanj je le-ta, da sta bila nekdanj kriva te žalostne povestnice njegova glavna rabeljna: ali tuj sovrag, ki je prežal na posest naše rodne zemlje, ali domači sovrag — oholo plemstvo, ki je črpalo za svoje razkošje, za svoje podle strasti kri iz srca, mozeg iz kosti naroda, v verigah suženjstva vklejenega. Danes pa je njegov rabelj naša nesrečna politika, a ponajveč pa si narod kot sam svoj rabelj opleta sam vrv okoli svojega vratu.

Pa prominila je takrat suženjstva tamna noč, viharji sovragov so pobegli in na obzorju narodove osode je zasnila blesteča zgodnja danica, oznanjujoča zlato zarjo zaželjene svobode. In glejte! vstal je suženj, zazrši to svojo rešilno zvezdo in pomlajen je zrl dalje v to zarjo svoje svobode. Zacelile so se rane, zarežane po težkih okovih robstva globoko v živo meso — narod se je ojačil, okreplil, pomladil. Vsi pa, katerim je bilo tedaj v srce vtisnjena beseda živa: „Slovenec sem“, so se strnili v ožje družabno življenje in združeni hiteli orati opustošeno ledino novo osvobojene slovenske zemlje. In — bodimo pravični — med temi oratorji je bil tedaj duhovnik prvi, ki je zarezal plug narodne prosvete globoko v zanemarjeno celino, bil je dober pastir svojih zbeganih ovčic, bil je ljubeznivi skrbni oče izročeni mu — otrok — faranov. V hramu božjem se je razlegala vneta beseda božja, in nauk o vednih resnicah. Bila je to doba, katere se danes naš ded ganljivo spominja, — doba ki so jo tisti,

ki so že davno pred nami šli v daljno večnost, nazivali „zlata doba, zlati časi“, — doba, iz katere datira ime, ki se danes, hvala Bogu ne po vseh, a po več krajih naše Dolenjske le še gorostasno zlorablja — ime „naše dobro ljudstvo“.

Sledila je spomlad novega življenja, ali žal, ta vigred je le prekmalo odevela. Nad zarjo komaj izvojevane svobode so vsplavali tamni pogubonosni oblaki, prenasičeni s težkim vzduhom novega ljudskega gorja. Nekdanja trdna vera se je zamenjala s praznoverstvom ali brezverstvom, ali kar je še hujske, s hinavsko-verskim fanatizmom. S pravo vero svojih očetov vred je vrgel narod — mladi naraščaj — tudi svojo pravo narodnost proč — postal je — politik. Ne narodni politik, ne na gospodarskem polju, marveč postal je politik v veri in za vero. Zarja svobode je zopet otemnela pred viharjimi oblaki medsebojnih bojev, goreče iskre političnih strastij so švigale spočetka nad posamezne kraje in osebe, dokler niso razvnele najsvetejše vezi: to je narod v cerkvi in narod doma v svojem privatnem življenju. Pa dokler je živel med mlajšo generacijo še stari čvrsti Kristovim naukom in domovini zvesti udani rod, se je premirje in mir vsaj umetnim potom vzdrževal. Ali ko so legli starejši duhovniki kot pravi apostelji sv. vere, kot oznanjevalci ljubezni in mira in dalje, ko so legli učeni posvetnjaki kot pravi gojitelji in nositelji narodove prosvete, k zadnjemu počitku in jim je sledil mlajši, že v strasti porojeni naraščaj, tedaj bilo konec tudi vsemu nazdevnemu miru. Pričel se je ostudni bratomorni boj, brat zoper brata, sin zoper lastnega očeta. Tamkaj v hramih božjih je raz prižnice utihnil Kristusov nauk o vesoljni ljubezni do bližnjega in umaknil se je strastnemu ščuvanju sovraštva do vsakega, ki se noče odeti hinavskim plaščem in se javno trkati na prsi: „Klerikalec sem!“

Na mesto božje besede se razlega danes že skorej povsod in iz vsakega cerkvenega govora le politika, in zopet le politika direktno ali vsaj indirektno — častnih izjem je vedno manj. Napadajo se v cerkvah osebe, razpravljajo se v njih zadeve, ki spadajo vse kam drugam, le ne v božji

hram. Vsaka večja nesreča, ki se kje zgodi, slika se ljudstvu kot očitna kazen božja in ta slika se potem izpopolni še črno na belo v katoliških listih. Politika se vmešava v vero, vera zopet v politiko, vsa svetost vere se meče v en koš skupno z vsakdanjo banalno politiko. Ne kako živiš po svoji vesti in prepričanju, ne kako izpolnjuješ svoje dolžnosti kot katoličan in kot narodnjak napram svoji domovini, marveč kako se nazivljaš ali liberallec, ali klerikalec: v tem znamenju te sodijo v cerkvi in izven cerkve in v tem znamenju si potem tudi obsojen. Vsako slabo seme rodi le slabe sadove, tako tudi ta, v cerkvi in zborovanjih bogato sejana ljulika rodi vedno slabije, škodljiveje posledice. Poglej ob nedeljah — dan gospodov — naše gostilne. Zastonj iščeš onih slatih časov, ko so pošteni možaki sedeli v pošteni družbi pri kozarcu naše domače kaplice, ter si s pošteno zabavo sladili trenotek svojega sicer grenkega življenja. Danes čuješ le surove pomenke, banalne pesmi, kletev, priduševanje, razbijanje in zabavljanje. Konec se završi navadno s tepežem in zadnji konec vsega je, da eden roma prezgoda v hladno jamo, drugi v tamno ječo ali na — vislice. Med odraslim vzreš otroke, ki popivajo že kot stari, in ki vse to kar so v taki tovaršiji slabega slišali — dobrega navadno niti doma veliko ne slišijo, kaj še le v gostilni — poiskušajo kadar so sami med seboj. Tako se ta kuga širi rod za rodom čim dalje pogubonosneje. Poje se večna pesem o slabih časih, ali če pogledaš ob nedeljah in ponedeljkih v naše gostilne, nehote moraš misliti, da pri nas sedimo na denarjih in imamo vsega v izobilju. V resnici pa propadajo gospodarstva za gospodarstvom, in kjer se stoji domačije, čaka ob takih dnevih doma vboga žena s kopicco lačnih, sestradanih otrok in kamor zreš po hiši ali polju, beda, pomanjkanje in nemarnost. Vsega ega seveda tudi današnji duhovniški naraščaj ni kriv, ali velikemu delu tega, bi ravno on lahko opomogel.

Neovržena resnica je, da ima pri nas na dolenskem ravno duhovnik vso oblast in če tega ne, vsaj ves vpliv in moč sugestije nad ljudstvom. Namesto da ta vpliv izlorablja v politične raz-

PODLISTEK.

En dan 6 jam, 6 fara.

II.

Poskusimo danes vse mačke in šale na stran in uporabimo z vso možato resnobo kratko nam odmerjeni čas. „Mala Vratanca“ sestoji iz treh si različnih oddelkov. Prvi spredaj je predvod s s svojo strmo visočino in divje razvrščenimi mogočnimi skalnatimi skladi. Skozi predvod se pride v drugi obširni oddelek skorej istotako visok toda zanimiv po različnosti svojih krasnih kapnikov in svoji romantični formaciji. Levo se nahaja mal bazen, preko katerega se ob času deževja pretaka od vrha se scejajoča množina vode v spodne prerove. Na več mestih so tla šibka in votlo doneča — znamenje, da se nahaja pod njimi neznana še globočina. Pred vsako ekstravaganco se torej na teh tleh resno svari. Tretji oddelek desno pri vходу — treba je podlezti skalovje — je najinteresantnejši in vreden, da se ga ob drugi priliki pazno in natančno preišče. Pot pelje v precej strmi padec mimo manjših stranskih pre-

rovov. Na koncu glavnega hodnika je globoka odprtina s katero se lahko ožje seznaniš, ako nisi previden dovolj in ne gledaš pazno pred seboj. Izmed zanimivih skupin je najlepša takozvana „zvonarska skupina v kapelici“ o kateri spregovorimo, ko pričnemo po zopetni temeljiti preiskavi z opisom vseh teh jam. Ako hočemo te naše krasote spodobno in kolikor mogoče stvarno opisati, ne zadošča enkratni mimoidoči obisk. Pisatelj — o tem smo se doslej prepričali — ne sme se preveč zanašati na prežive vtise prvega obiska. Ga vedno varajo, kakor — ženske. Navadno so prvič vse globočine globokeje in vse višine višje, nego če se jih drugič presoja. Nasprotno pa zopet drugič opazi mnogo zanimivih predmetov, mimo katerih se prvič gre kot slepec. Za preiskavo jam je treba časa in potrpljenja. Toliko že danes lahko rečemo o „Mali Vratanci“, da je nje obisk vreden truda, da pa to ni jama za šport ali takozvane „nedeljske turiste“, marveč divje romantični propad za prave turiste, za prave prijatelje podzemeljskih kraških krasot.

5 minut severno od tod je „Babja jama“ — mnogo manjša in lažje dostopnejša, z nizkimi

oboki, zato pa z nekaterimi krasnimi stalaktiki, t. j. kapniki ki rasto od tal navzgor. Ob lepem vremenu in vročem solncu — na to vas opozarjam — vas sprejme pri vrodu stari gospod gad, ki navadno tamkaj preživi svoje — letne počitnice. Pa ni preveč siten, celo zelo vljuden zna biti ako prav želiš, umakne se ti s poti — za kratek čas seveda. 300 korakov odtod je tretja jama „Velika Vratanca“. O njej gre glas po deželi, da je brez dna brez dna. Marsikateri predrzneš se je že z njo skušal, ali s strahom je še vsakdo plačal radovednost, kdor ji je preblizo prišel. „Velika Vratanca“ je skorej gotovo najdivje, in najinteresantnejše brez dna na celi Kranjski odštevši prepade na visokih planinah. Šele pri tretji naši ekspediciji je bil g. Franc Kenda, trgovec iz Novega mesta prvi junak, kateremu se je posrečil vratolomni poiskus priti vsaj do prvih tal tega brez dna. Na vrvi spuščeni premeril je globočino 40 metrov. Pa gre še globlje. Doklje? To poiskusimo sedaj v kratkem, ko dobimo vrvene lestviče. Od tod nas pelje pot zopet nazaj levo v severni smeri kakih 10 minut do nam že znane Koprivniške jame. Vsi ki so bili doslej še v nji,

pore in boje, naj ga izrablja v cerkvi, kolikor ga spada v cerkev, in katoliških društvih pa — kakor se to hvala Bogu mnogokje drugje tudi ne pri nas dogaja — vporabi naj ves svoj vpljiv na vzgojo in izbrzbo ljudstva. 99 šol in 99 posvetnih učiteljev nima pri nas toliko vpljiva in uspeha, kakor le en duhovnik. Kakoršen je on, ki seje, kakoršno je seme ki ga seje, bodisi v cerkvi ali izven cerkve, taki so vspehi, taki so tudi sadovi. Če stopimo v sodno dvorano, tu vidimo, tu najdemo vsaj večino teh sadov. Zadnja statistika vseh zločincev avstrijskih dežela jasno pričuje, da zavzema Kranjsko prvo mesto med vsemi drugimi. In od cele Kranjske pripade zopet primerno pretežni del na našo — Dolenjsko. Žalostno je to, ali resnično je. Detomori, ki se vrše z fanatično udanostjo v „voljo božjo“, uboji in tatvine, ki se vrše na račun spovedi, vse to in mnogo drugega je danes na dnevnem redu.

Najgorostasnejši slučaj pa, ki kliče glasno v nebo po osveti, se je obravnaval te dni pri tukajšnjem okrožnem sodišču. Posestnik Avguštin Travnikar iz Zabodja pri Mirni čita kakor katoliške liste tudi liberalni list „Slovenski Narod“. To je rodilo med posameznimi udi katoliškega izobraževalnega društva na Mirni toliko surove strasti in podivjane jeze, da ga je knjižničar tega društva v družbi njegovih somišljenikov kot tolovaj napadel na javni cesti po noči, in ga še potem ko je Travnikar onesveščen ležal, vlekel kot konjederec psa, s pasom za vratom zadragnjenega po cesti in ga med to krvavo potjo obdeloval na najsurovejši način. Še kot nezavestnemu mu je pljuval v obraz in grozil mu potem z ubojem, ako ne obljubi, da opusti čitanje „Slovenskega Naroda“. Radi pomanjkanja prostora, prijavimo celo sodno obravnavo v prihodnjem „Dolenjcu“. Nerazsodnemu ljudstvu tudi mi ne moremo priporočati strogo liberalni list, kakor je „Slovenski Narod“. Ali kdor umeva čitati katoliške politične liste, tega tudi „Narod“ ne bo pohujšal. Sicer pa: svoboda in — vest!

Prvič je danes, ko smo posegli proti našemu geslu in volji v politično strujo naših žalostnih razmer. Neradi smo ta korak storili — od katerega že naprej slutimo, da nam bo le škodil, toda v interesu naroda priložimo k drugim žrtvam še to žrtev. Čutimo se poklicane, obrniti se ne v sovražnem namenu kot politični nasprotniki, marveč kot pravi odkritosrčni prijatelji svojega naroda do naše prečastite duhovščine zlasti v onih krajih, kjer že divja strastni boj obeh političnih strank, z resnim klicom: **Nehajte in vrnite narod nazaj na pravo pot.**

Križem sveta.

Novo avstrijsko ministrstvo je cesar zaprisegel na binkoštni praznik. To takozvano parlamentarno ministrstvo sestojata: baron Bek ministr. predsednik; baron Binert (dosedaj naučni minister) minister za notranje zadeve; Koritovski finančni minister; dvor. svet. Marhet, minister za

in tudi v Postojnski jami, trdijo soglasno, da je veliko krasnih skupin v nji, s katerimi daleč nadkriljuje Postojnsko jamo. Koprivniška jama je lahko tudi za dame dostopna in zasluži, da jo še pred vsako nadaljno reklamo, vsakdo kdor se za to sploh zanima, sam osebno obiše; jaz sem jo preiskal že tretjič, ali naj jo preiščem tudi 300krat, bi bil vsak najnatanejši opis le tamna senca proti sijaju njenih čudotvornih krasot. Peta jama „Velika Clevška jama“ leži levo nad Dol. Globodolom in je doslej še malo preiskana. Kakor Velika Vratanca znotraj, je tudi ta divje naravi v sestavi svojih mogočnih rujavo-rumenih skalnih velikanov. Ima dva različna prehoda, prvi levo vodi visoko gori pod hrib Golobinjaka; desno glavni vhod je kolikor znano dobro uro dolg in je v zvezi z „Malo Clevško jamo“, katere desni rov vodi do Lukenjskega grada. Preiskoval sem jo sam žal pa, da mi je prekmalu zmanjkalo luči in sem se moral vrniti nazaj. 6. zanimiva krasna jama je „Ajdovska hiša“ na Plešivcu, uro hoda od kolodvora Mirna Peč blizu na meji Trebelniške fare. Po svojih velikanskih skupinah čipkasto tkanih skupin stalaktitov presega ta sicer skromna jama morda vse doslej znane jame na Kranjskem. (Konec pride.)

uk in bogočastje; grof Auersperg, poljedelstvo; Klein, pravosodje; dr. pl. Derschatta, železniški minister, dr. Fort, trgovinski minister; dalje ministri Prade (Nemec), dr. Pacak (Čeh), grof Dzedušicki (Poljak); ministrstvo deželne brambe fem. Šenajh.

Novo ministrstvo se je predstavilo 7. t. m. izvenredno dobro obiskani državni zbornici. Program nove vlade je ob kratkem sledeči: nadaljevanje in izvršitev volilne preosnove; rešitev obrtnega zakona; poddržavljenje železnic; regulacija rek; revizija avstro-ogrske nagodbe, sprava narodnega vprašanja. Tako izjava; po njenih delih jo bomo sodili!

Delegacijsko zasedanje se je pričelo v soboto 9. t. m. in sicer na Dunaju. Delegete je sprejel cesar v nedeljo 10. t. m.

Nemški cesar na Dunaju. Dne 6. t. m. je prišel nemški cesar Viljem na Dunaj, na obisk našega cesarja. Obisk je baje privatnega značaja — verjemi kdor hoče!

Kronanje norveškega kralja se je vršilo dne 22. t. m. v Droutheimu.

Napad na španskega kralja. Ko se je dne 31. maja mladi kralj peljal s svojo nevesto Battenberško princezino Ano od poroke, je bila vržena pred njegov voz v cvetlice zavite bomba, ki se je s strašnim pokom razletela. 20 mrtvih in okoli 100 ranjencev je obležalo na mestu, ubita sta bila izpred kraljeve kočije tudi dva konja in eden jezdec, kraljevi voz sam močno poškodovan. Kraljevi dvojici se ni ničesar pripetilo, ali ta strašni dogodek njine krvave poroke bo ostal mladima poročencema v strašnem, vednem spominu. Porocna obleka kraljeva je bila oškropljena s krvjo. Bomba je bila vržena raz balkon neke hiše, mimo katere je moral kraljev voz mimo. Na balkonu samem je bilo vbitih 7 oseb. Nečloveški zločinec anarhist Mateo Moral je po napadu pobegnil v Madridsko okolico. Na poti na kolodvor so ga zasačili; toda je morilec potegnil revolver in vstrelil stražnika ki ga je gnal v Tornejon in nato vstrelil še samega sebe. Značilni je, da je bilo ta dan ravno obletnica, ko so anarhisti poiskovali prvi napad na kralja ob prtliki njegovega obiska predsednika francoske republike v Parizu. — Ta novi zločin je povzročil med vsemi evropskimi velesilami splošno gibanje proti nevarni sekti anarhistov.

Parnik Hamburg-Amerika črte potopil. Parnik „Princ Eitel Fridrik“ se je ob obrežju južne Amerike potopil. Od mnogobrojne posadke sta se rešila le 2 častnika. V blizini Malabate pa se je vtopil Lloydov parnik „Sophie“.

Potopljena ladija. V Hamburškem pristanišču sta trčila v nedeljo po noči parnika „Dendera“ in „Citvu of Dresden“, vsled česar se je poslednje imenovani vtopil. Moštvo se je rešilo.

Odgodenje ruske dume. Kakor iz Petrograda poročajo, da se odgodi dumino zasedanje 28. junija. Ruska vlada pripravlja obširne zakone o razdelitvi državnih zemlišč med kmete.

Vojaški upor na Ruskem. Tretji pehotni polk v Mitavi se je 8. t. m. uprl. Ustreljena sta bila dva častnika. Dalje se je uprl, en bataljon tudi v Odesi. Pri zaroti je vdeleženih 12 častnikov. Ostale čete so nastopale proti zarotnikom. V boju je bilo ustreljenih 23 in ujetih pa 67 zarotnikov.

Demonstracija proti Mažarom. V nedeljo so demonstrantje na Dunaju metali kamenje in konjske odpadke proti palači ogrskega ministrstva kjer so ravno zborovali. Ubitih je bilo več oken, en nož je padel ravno pred škofa Drohobeckega.

Domače novice.

Slavnostno odlikovanje. Kakor smo že poročali, se je vršilo 31. maja slavnostno odlikovanje z zlatim križcem za zasluge odlikovanega župana g. Jos. Zurca v Kandiji. Na vabilo g. podžupana so se zbrali v hiši slavljenca: občinski in cestni odbor, krajni šolski svet in mnogo odličnih vabljenih gostov. Sobana slavlja je bila krasno ozaljšana, v sredi s soho cesarjevo. Okr. glavar g. baron Rehbach je naglašal zasluge slavljenca za občino, ki je ena največjih kmetskih občin na Kranjskem; po nagovoru mu je pripel od Najvišjega mesta podarjeni zlati križec. Nato so navzoči s trikratnimi „živijo“ klici zahvalili i cesarju, i obenem nazdravili odlikovanega slavljenca,

na kar je godba navdušeno zasvirala cesarsko himno. Vodja kmetijske šole na Grmu g. R. Dolenc je v imenu obč. odbora prvi čestital slavljenču. Njemu so sledili tudi drugi čestilci in govorniki z navdušenimi napitnicami. — Bilo srečno na mnogaja leta!

Procesija sv. Rešnjega telesa v Novem mestu se je ob najlepšem vremenu in mnogobrojni udeležbi c. kr. drž. uradnikov mestnega zastopa in obilici p. n. občinstva, nad vse sijajno in svečanostno razvršila.

Nikar predalec! Iz Novega mesta se nam poroča: Odkar je g. Ropas „prostovoljno“ odložil dostojanstvo godbenega ravnatelja in gardenega nadporočnika, ima „Slovenski Narod“ grozno veliko opraviti z našo meščansko godbo in njenim sedanjim vodstvom.

Intrige v privatnem, nesloga v javnem društvenem življenju, to je sedaj pri nas parola, odkar so legli k počitku možje narodnjaki stare korenine in prišli na krmilo mladi od vseh vetrov znešeni birokrati — veliki po svoji domišliji, majhni po zvojih delih za narod in obči blagor.

Prominola je zlata vigred one v zgodovini meščanstva velepomembne dobe, ko sta trgovec in obrtnik kot prva nositelja svetovne kulture, kot prva stebra temeljev stavbam svetovnih mest in trgov stala tudi še pri nas v polnem cvetju svojega obstoja — stala kot glavna stebra temeljnega zidovja tudi našega mesta.

Minuli so časi, ko sta tudi naš trgovec in obrtnik med takozvanimi „boljšimi“ krogi bila prva in glavna činitelja vsega — bila prva voditelja vsega društvenega in javnega življenja. G. urednik! Omejen prostor Vašega lista ne dopušča nam, se v ti snovi globlje spuščati v razpravo. Toliko pa bodi vendar omenjeno, da takrat je bila pri nas in med nami še prava prijateljska sloga, takrat si je vsaka še tako odlična družba štela v posebno čast, imeti v svoji sredi spoštovanega trgovca in obrtnika. Kakor osebe, spoštovan je bil tedaj tudi trgovski in obrtni stan, od prvega do zadnjega. Takrat je tudi uradnik priznaval, da ravno trgovec in obrtnik poleg kmeta vzdržuje občino, deželo in državo. Toda kaj to mar za našo zadevo o godbi? bo marsikdo vprašal. Da, ravno to je veliko mar in bodi ravno tako glavni temelj naši razpravi, kakor je bil klevetniku v „Narodu“ glavni povod njegovim opetovanim brezstudnim napadom. Iz sloga dotičnih dopisov se pozna; da pisec ni prijatelj meščanstvu, to je trgovskemu in obrtnemu stanu, in da treba torej klevetnika iskati med uradništvom. G. Košiček je kot godbeni ravnatelj in gardeni nadporočnik tudi obrtnik po svojem stanu, obče spoštovan mož, ki si je to, če kaj ima, le z delom svojih rok in razumom na pošten način priboril. In da stoji tak obrtnik kot meščan tudi na čelu tako odličnega društva, kakor je meščanska garda, to je prevzetnežu — finemu gospodku uradniku — trn v petah. Kakor stekel pes se zaganja že dalj časa v osebo g. Košička in ker mu njegov strupeni jezik ne more drugače do živega, psuje ga zaničljivo hotečim biti izrazi „žagar Košiček, ključavničar Košiček, „Kartajzarjev Pepe“ in več takih priimkov. Vsaka kritika naj bo stvarna, prosta osebnih ostudnih napadov.

Tudi naša godba — to priznamo sami — potrebuje stvarne kritike, ali pred vsem potrebuje podpore, gmotne in duševne. Meščanstvo! le kadar se zavedaš, da je vsakdo izmed tebe položil svoj dar tudi prospehu naše godbe na altar; le kadar se zavedaš, da si storilo vse, kar je bilo v dosegu take godbe kakor si jo želiš, potreba slehernemu storiti; le kadar boš sam brez smeti pred svojim pragom, takrat vrzi kamen tudi na godbo in njeno ravnateljstvo in naj mu že načeljuje „žagar Košiček“ ali pa tajnik mestne hranilnice „ta zauber Polde“. Dotlej pa se bo godba tako malomarno podpirala kakor se doslej, dotlej pa dokler bodo rivali proti nji in še proti ti mali častni izjemi blagodušnih podpornikov le taki intrigantje, ki niti društveni člani niso, bodi sramotno za dopisnika in žalostno za list kakor je „Slov. Narod“ ako se na tak brezstuden nizkoten način napada godba in obrekuje nje načelnik. Ne bomo se globlje spuščali v podrobnosti dosedanjih napadov, in zaključujemo to poročilo z dostavkom:

1. G. Emerschitzu, ki je bil dokler se mu je zljubilo — svojčas res izboren kapelnik, nujno

svetujemo, ako reflektuje na kako boljšo kapelniško mesto, naj si prepove takih slavospevov, ki mu jih poje njegov prijatelj po „Narodu“. Slaba reklama to za dobrega kapelnika.

2. G. Ropas se je s častno besedo zavezal, da ne sprejme več dostojanstva gardenega nadporočnika. Čemu torej te nove „pobožne“ želje Narodovega dopisnika?

3. G. Košiček, kot Ropasov naslednik je vpriču celega zbora svoje dostojanstvo ponudil nekemu starejšemu gospodu. G. dopisnik je bil tedaj navzoč, čemu torej sedaj ta nesramna laž, da je Košiček „nad vse vsiljiv“?

4. Odbor „sicer nepotrebno število 16 članov“ je obstajal že za časa g. Ropasa. 12 članov je po smislu društvenih pravil in sicer res nepotrebno število 4 podpornih članov — to je delo g. Ropasa samega. Čemu torej stare določbe, čemu grehe drugih zavračati na nepravi naslov?

5. Dokler ni skrajna sila ne maramo v blato te polemike vlačiti tudi ogled godbe same kot take — je tudi za Vas boljše, g. dopisnik!

6. Kar se tiče privatne pšice „glede deklet pri vodnjaku“ svetujemo g. dopisniku, da se, če hoče še kaj bolj interesantnega izvedeti, obrne do g. Ropasa samega. Le tam bo lahko zvedel, kakovo je bilo za časa zadnje orožne vaje pri vodnjaku na Litijskem kolodvoru obleganje „Turkov“. V ostalem še enkrat resno kličemo: Nikar predaleč!

Odprt kanal doli od kleparja g. Agnitscha prosi že dolgo in nujno primerne „pokrivala“. Ob hudi vročini je škoda tolike izgube najfinjšega „parfima“!

Ulica proti kapiteljnu mimo stare sodnije čaka nujnega in temeljitega popravila. Na to se slavni mestni zastop istotako nujno in temeljito opozarja.

Išče se starinar. Kakor so svojčas prenesli „Ribniški trg“ v ime „trg sv. Katarine“ nasproti okrajnega sodišča, tako se išče sedaj starinar ki bi hotel prenesti starikovo, mrševo, polomljeno, in ker stoji tam dalje precej visoka škarpa — tudi življenju nevarno leseno ograjo v kak muzej ali primerno razstavo za slične starine. Začasno se otroci „guncajo“ po zlomljenih „rantah“ in zbijajo okrog ležeče kose te starinske ograje s škatlicami, kar nudi tujcu jako zanimiv pogled in mu vzbuja nehote najboljše sodbo o naprednem našem Novem mestu. Od več strani pa čujemo opravičene želje, da se na tem mestu postavi spodobna železna ograja. Proti temu se tudi mi ne bomo pritožili.

Vandalizem. Pravzaprav pa so za suroveže, kakoršnih je med našim mladim naraščanjem vedno več, še take starikove ograje predobre. V glavnem drevoredu so v noči 3. t. m. razbili in polomili celo železne klopi, in napravili občini škode do 240 K. Kakor se nam poroča, sta glavna junaka tega čina neki Nečimer in Kramar oba iz Kandije. Ker se v zadnjih letih vandalizem pri nas epidemično širi celo do pokončevanja mladih nasadov na kapiteljskem marofu, priporočamo pristojni oblasti, da ne šteti najvišjih §§ kazenskega zakona proti takim barbarom. Kam pa pridemo, če bodo čez javne naredbe gospodarili taki surovi zlikovci!

Ogenj. Dne 28. m. m. ponoči je začelo goret za kuhinjo v kleti restavracije g. Ferliča v Novem mestu spravljeno predivo. Iz neznanih vzrokov nastali ogenj je požarna bramba kmalu zadušila.

Novi grob. V nedeljo se je bliskoma razširila ves, da si je občespoštovani trgovec g. Adolf Guštin starejši samolastno ugasnil luč svojega življenja. Momentane stiske v trgovini so blagega pokojnika baje gnale do tega obžalovanja vrednega obupnega koraka. — Njegovi sijajni pogreb v pondeljek večer je jasno pokazal, kako priljubljen je bil širši javnosti; zlasti mnogoštevilne deputacije požarnih bramb z večine krajev Kranjske, so svojim zadnjim spremstvom pričale svoje sožalje nad prerano umrlim svojim bratom — jubilarjem, načelnikom in ustavnikom Novomeške požarne brambe. Blagi ranjki zasluži da mu tudi mi svoječasno postavimo primeren spominek njegovega požrtvovalnega bratoljubnega delovanja kot ustanovnik in načelnik naše vrle požarne brambe. Dotlej pa naše iskreno sožalje vsi njegovi rodbini.

Njemu pa, ki ni ga več med nami, rajski mir želimo v hladni jami!

Razne novice.

Zlat poročni prstan z monogramom M. P. 26/11 1905 se je izgubil pretečeni pondeljek na novomeškem kolodvoru. Pošten najditelj se prosi, da ga odda pri uredništvu „Dolenjca“. Nagrada zagotovljena.

Poštni vesti. Kakor čujemo, dobé vasi v okolici Novega mesta vendar že davno potrebnega svojega selskega pismonoša. Poštni nabiralniki se postavijo baje na Drski v gostilni pri g. Matohu, v Srebrnicah pri g. Bučarju. Ob enem čujemo tudi, da taki nabiralniki leže v Črmošnjicah že pet let izdelani — pa še danes brez uporabe. Poštna direkcija v Trstu baje še nima potrebnega kredita. Zato pa se sedaj podraže znamke za lokalna pisma od 6 na 10 vinarjev, proti čemur zopet „loco“ zaljubljeni odločno protestirajo — če namreč hočejo. Tudi pristojbine za avizo in denarnih nakaznicah, tovornih pošiljatev se podraže. Za brzojavni blanket bo treba plačati 2 vinarja, za dostavljanje brzojavke na dom pa 10 vinarjev. To ni predrago! V Črmošnjicah n. pr. plačujejo po dve ali celo po tri krone za vsako brzojavko.

Ali glavar, ali župan — kdo je prvi? To kočljivo juridično vprašanje sta nedavno temu izbornu rešila nek glavar pa nek župan tako-le. Mestni strežar je bil odredil pogrebni red in sicer: za krsto sorodniki, za njimi deputacije, za temi mestni zastop, za njim šele p. n. občinstvo. Glavar in župan sta si bila „debela“ prijatelja, a njiju kosti niso bile ne velike, ne preveč mesene. In zato se je zgodilo, da je glavar stopil v vrsto pred županom; pa se je tudi zgodilo, da je župan v zmislu javnega reda — tudi župan se ima pokoriti javni straži — stopil pred glavarja in pogreb je odkorakal. Župan je bil torej prvi — zmagal je! A odkorakal pa je tudi glavar s svojim adjutantom iz vrste vun po bližnji ulici na pokopališče. Kje je še bil župan v svoji vrsti če tudi prvi, glavar pa je bil le prvi na pokopališču in prvi — zopet proti domu. Tako sta bila ta dva „prva“ moža v občini povsod prva — vsak na svojem mestu seveda. In to se je zgodilo prvič nekje na zemlji, a kjer je prvič zemlja velika in ob kraju zopet okrogla, je težko uganiti — kdo pa kaj in kje?

Slavnost občnega zbora „Sokolske zveze“ v Brežicah se je vršila na binškožne praznike nad vse slovesno in ob mnogobrojni udeležbi. Ob enem se je praznovalo tudi razvitje zastave brežiškega „Sokola“. Ob ti priliki so v Brežicah — znanem nemčurskem gnezdu — prvič ponosno zaplapolale slovenske trobojnise, prvič javno zazorila mila slovenska pesem, prvič je bilo, ko je Slovenec ponosito stopal kot Slovenec na svojih slovenskih tleh. Med temi najdomo tudi našega vrlega „Dolenjskega Sokola“, ki se je v kar najčastnejšem številu sovedeležil te slavnosti, ki datira kut zgodovinsko važen dogodek za naše brate Slovence doli na vzhodu mile naše domovine.

Slovenski trgovci — nemški račun. Od več strani se nam je izražalo ogorčenje nad nemškimi računi, ki jih pošiljajo slovenski trgovci — Slovincem. Najradikalnejše sredstvo zoper to narodno kugo je, vrnitev takih računov in odločna zahteva slovenskih računov.

Otvoritev nove železnice. Proga Jesenice-Trst se otvori sredi meseca julija, proga Celovec-Jesenice pa meseca septembra. K otvoritvi baje pride tudi cesar.

Za pomoč po toči poškodovanim so vložili poslanci pri seji drž. zbornice 8. t. m. nujni predlog, in sicer za oškodovane v okrajih Št. Rupert-Mokronog, drž. posl. Povše in tovariši, za oškodovance v okrajih Ručolovo-Krsko-Črnomelj posl. Pfeifer in tovariši.

Velik požar je upepelil binškožno soboto popoldne v Starem Trgu pri Ložu na Notranjskem 10 gospodarjem 26 poslopij in povzročil 100.000 kron škode.

Umrl je v Tantarju (Palestina) usmiljeni brat Primitiv, 34 l. star; svoj čas je vodil pisarno bolnice usmiljenih bratov v Kandiji.

Tako tudi pater Aloiz, senior cele provincije, v Gradcu, 74 l. star.

Povodnji, ujime in sneg. Že ves mesec prihajajo dan na dan iz vseh delov sveta več ali manj vznemirljiva poročila o velikih povodnjih, toči, nevihti in snegu. O binškožnih praznikih smo imeli celo na Dolenjskem sneg, namreč na gori Kum. Proti Trbižu pa in južni Koroški je bilo tiste dni vse pobeljeno. Po Goriškem je tedaj napravila toča mnogo škode. Hude viharje in povodnje so imeli v Ameriki, Ogrskem, Solnograškem, Bosni in Galiciji. Zadnje poročilo iz Kragujevaca (Srbija) pripoveduje o strašnem viharju 12. t. m., vsled katerega se je podrlo več hiš in poslopij.

Novi kavarnar v Novem mestu. G. Avgust Škur iz Ljubljane prevzame v kratkem kavarno g. Jos. Damisch-a.

Parni mlin zgorel. V noči 25. t. m. je iz neznanih vzrokov izbruhnil v parnem mlinu v Zagrebu ogenj, ki je uničil vse podjetje. Uničene so ogromne množice moke in žita. Škoda se ceni na

3 milijone. 28. je še vedno gorelo. Iz Budapešte je došlo 30 ognjegascv na pomoč.

Peklenki stroj so dobili pod novim Solkanskim mostom. Našlo se je 5 stotov dinamita. Zločinstvo je bilo najbrže nameravano za dan, ko poteče nova železnica proga Celovec-Jesenice-Bohinj-Trst.

Velikanski požari v Ameriki. V Severnem Wiskonsinu je uničil gozdni požar osem mest, pri čemur je izgubilo 30 oseb svoje življenje. Drugi gozdni požar pri Michyami (Zedinjene države) je uničil 7 vasi popolnoma, druge le deloma.

Potopljena ladija. V Hamburškem pristanišču sta trčila v nedeljo po noči parnika „Dendera“ in „City of Dresden“, vsled česar se je poslednje imenovani vtopil. Moštvo se je rešilo.

Nove povodnji. Pri veliki povodnji okolice Stuttgarta so izgubile tri osebe življenje. V več krajih so stale hiše do drugega nadstropja pod vodo. V severno Angleški je velika povodenj raztrgala mnogo železniških prog. Po vzhodni Švici je zadnje dni snežilo, po nižje ležečih krajih pa je silna ploha napravila mnoge škode. Povodenj je povzročila več zemeljskih usadov zlasti ob železniških progah, vsled česar je promet znatno oviran. Ob Ciriškem jezeru so hiše v nevarnosti vsled pomikanja zemljinih plasti.

To in ono.

Zanimiv prirodni dogodek na Gorenjskem.

Pod tem naslovom poroča sobotni „Slovenec“: „Poleg vasi Poljče, Beguniške fare, uro od Radovljice pod gorami, so preteklo sredo (6. t. m.) med 3. in 4. uro pop. začeli ljudje na polju, kako je v gori kraj sv. Petra jelo bučati in pokati kakor bi se lomilo skalovje. Prišlo je od vrha gore in se bližalo podnožju, bučalo in treskalo je pod zemljo venomer, pri tem se je drevje v gozdu lomilo kakor med najhujšim potresom. Hkratu pa šine iz zemlje ognjen steber, ki se je špiralasto vil k nebu, na svojem vrhuncu pa nesel kosto ki jo je vrtil v zraku. Za tem pa se v ognjenem steburu začuje grom, kakor bi gora razpočila, in bel dim se je zvalil po vzduhu. Vsled hudega zračnega pritiska je nastal tak vihar, da je vrgel nekega starčka, gredočega po cesti, na tla. Na mestu izbruha se je našlo težko čudno po smoli smrdeče kamenje. — Poskrbljeno je, da se stvar znanstveno preišče.“

Potresno opazovanje. Kljub vsem zmajevaju nekaterih prirodnoznancko izobraženih glavic, se je tudi to pot naše zadnje potresno opazovanje kot zanesljivo obneslo. Opozarjamo le na zadnjega „Dolenjca“ in današnja potresna poročila. Preobširno bi bilo, na tem mestu obnoviti vsa potresna opazovanja iz dotičnega dnevnika za vsaki dan posebej. Kogar pa to posebno interesira, mu je dnevnik na razpolago pri uredništvu. Omejimo se torej le na izvleček vsega poročila. Izven neznatnih presledkov, je bila magnetnica tudi ves ta čas v trajnem nemirju. Izvanredno nemirje: 1. 4., 5., 6., 8., 9., 10. junija in sicer po največ v času od 2.—3. pop. in 9.—11. zveč. Izrazoviti prirodni predznaki: 3., 4., 5., 8., 9., 11. in 12. junija. Posebno vidni so bili dne 8. ob 2. uri pop. in 12. od 9. uri dop. „Izrazoviti naravni potresni predznaki so se opazovali dne 12. t. m. od 9. ure dop. do 1. ure pop. deloma na jugovzhodnem, deloma na severovzhodnem nebu. Tako tudi ob zaključku lista dne 13. t. m. Točasno stoje tako vremenska kakor potresna znamenja za dogledni čas še vedno neugodno.“

Neavadni prirodni pojavi. R. S. Učenjak in prostak sta danes vspriču izvanrednih naravnih pojavov prisiljena domnevati, da se naša zemlja nahaja v zadnjem času pod uplivom izvanrednih kemiških procesov v zemljinem središču samem in istotako tudi izvanrednih fizikalinih učinkov, ki v tesni zvezi s kemičnimi silami vidno preminjajo njeno površje. In če čitamo o zadnjih katastrofah razne najnovejše teorije istotako različnih učenjakov, sega ta domneva še dalje. Domneva se namreč da je poleg telurskega (telurski — na ožji razvoj zemlje same se nanašajoč) zemljinega razvoja kemičnim in fizikalinih potom, vspriču v zadnjem času po vsi zemlji nastopivših izvanrednih sprememb povzročajoče razne vremenske, vulkanične in potresne katastrofe, opazovati tudi novo razmerje zemljinega planeta napram osolnčju in atmosferskem vsemirju. To novo razmerje predpisuje stari kasmiški zgodovini našega planeta povsem novo smer, ali vsaj početek nove smeri, ki se ima po obstoječih zakonih vsemirja polagoma razvijati.

Ni moj namen na tem mestu vglobiti se v tozadevne, sicer učene, pa danes še vedno nezanesljive razprave, marveč opozoriti si dovoljujem učenjaka in prostaka na nekatere povsem vidne naravne prikazke in pojave, ki so liki hudournimi oblaki pred nevihto, nekaki predoznanjevalci in zanesljivi proroki večjih elementarnih katastrof bodisi že pod zemljo ali nad zemljo delujoč. Za danes naj pričenjajam z enim tistih pojavov, ki so me pred letom dni napotili, da sem posvetil svojo posebno pozornost potresnemu in vremenskemu opazovanju.

Ta vsakemu vidni in vsakemu znani pojav je: megla. Kaj ne, nekaj navadnega, v Ljubljani celo nekaj vsakdanjega. In vendar, če bi natančneje riziskovali po vzrokih, od kod izvira ta naravni pojav, bi prišli do zaključka, da se nahajajo so ob različnih toplinskih časih na različnih krajih tudi naše ožje domovine, različni vzroki, različnih megla z ravno tako različnimi vplivi na kraj sam in dostikrat tudi na tok vseobčnega plinovega ozračnega morja. Znano je vsakomur, da n. pr. imajo narodi v planinskih deželah, ali pa mornarji na vesoljnem morju, torej ljudje ki so v neposredni stiki z naravo, ravno ta pri nas tako malenkostno se zdevajoči pojav, kot svoj najzanesljivejši barometer, oziroma vremensko znamenje. Pa o tem spregovorimo podrobneje, kadar pridemo na dan tudi z ostalim zanimivim gradivom, na katerem stoji naslonjena vsa moja teorija o potresnem opazovanju. Za danes omenjam le, da to opazovanje danes ni novo, in novo je le, da je opozovalec prišel lani pred začetkom vseh teh katastrof slučajno na nekaj, kar so že učenci zdavno opazovali — pa pozneje zopet v nemar pustili. Ko je bil l. 1783. v Kalabriji velikanski potres in je v Izlandiji bljuval ognjenik Skaptar Jökul opazovali so, da je meseca junija nenavadno gosta megla pokrivala skoro celo Evropo, severni del Afrike velik del Azije, Severne Amerike in ves severni Atlantski ocean. Posebno gosta je bila ta megla po Sredozemskem morju še pred omenjenima katastrofama, na gorah Kalabrije pa takoj po potresu istotam. Takisto je plavala izredno gosta megla tudi l. 1831 od Sicilije preko cele Evrope, veliki del Sibirijske in Severne Amerike, ko se je namreč tistega leta dvignil otok Ferdinandea iznad morja. Lansko leto pred prvim potresom 23. maja katerega je tudi Dolenjska občutila, je plavala skozi teden dni izredno gosta po ogljenčevi kislini smrdeča megla med kotlino osrednje Dolenjske iznad močvirja med Srebrničem, Prečno in Stražo. Vdeležniki slavnosti sv. Cirila in Metoda (3. julija na Razinovem travniku v Kandiji) se spominjajo, kako je okrog 6. ure zvečer ob suhem poletnem času naenkrat izpuhtevala Krka tako gosto meglo, da je o kratkem času zavilo vso Kandijo in okolico v neprodorno plinasto maso. Najstarejši ljudje ne pomnijo kaj sličnega. Ob priliki se bomo prepričali, kaj je neposredno ti megli sledilo pri nas in drugod. H koncu za danes naj omenjam še, da se je kratko pred izbruhom Vezuva opazovala nenavadno gosta megla po vsej Liburniji, Trstu, Reki in Avstrijski Rivieri. Netose ko sem dotične novice čital, sem se zmisli na Vezuv ali Etno in v krogu zancev izrazil sem se takoj, da ta megla prinese za južne kraje kako večjo katastrofo. In to, kakor znano, se je tudi dejanski uresničilo.

Starinski kamnji se le kratak čas še vidijo na vogalu istotako starinske hiše g. Ilovski-ja v Novem mestu. Ker ti kamnji zdatno zapostavljajo veliki glavni trg, se — kakor čujemo — kmalo odstranijo. Kdor Novomeščanov se hoče od njih posloviti, naj to kmalo stori, sicer mu bodo ti zanimivi kamnji — ušli.

Današnja in prihodnja številka. Zaradi nezadostnega števila oglasov, smo nameravali povečano izdajo te številke opustiti, in da moremo v nadomestilo s čim največ gradivom ustreči, smo opustili izven dveh malih tudi druge oglase. Prihodnja številka izide, ker urednik ta teden zopet nadaljuje preiskavo kraških jam, šele 30. t. m. — Nadaljna izdaja pa ni odvisna od izdajatelja, marveč le od vas Dolenjcev.

Zadnji potresi. 1. junija zj. je beležila dunajska potresna opazovalnica potresno tresenje oddaljeno 15.000 km. (Jaz sem tukaj zaznamoval že 31. p. n. zveč. Glej „Dolenjec“ št. 17.)

3. junija v Logatcu. Potres se je čutil, kakor bi se bil vtrgal sp. daj velik kos zemlje ter se globokeje vgreznil.

3. junija v Tolmerzu na Laškem; močan sunek, zrušilo se je več dimnikov in zidov. Potresni sunki so se ponovili v ponedeljek, 4. junija.

5. junija v St. Francisko zopet se ponovili močni potresni sunki.

Oblasti prikrivajo vpliv in škodo teh sunkov; gotovo pa je, da je ljudstvo zelo prestrašeno, in da šotori še na tisoče ljudi vzunaj. Upanje v bodočnost mesta omahuje; več podjetnikov je odnehalo od svojih planov na novo sezidati zgradbe. Potresi so se čutili istočasno tudi v Okland.

10. junija v bližini Kalabrije 2 močna sunka. Istotako v Messini, Troveji in okolici.

10. junija v Novem mestu 2'35 lahko valovito tresenje, končaje z navpičnim kratkim sunkom.

12. junija Göttingen (Prusija) 5 močnih valovitih potresnih sunkov. — Istočasno v Zgornji Italiji, Verona, Padua i. dr. več močnih sunkov, tako da je več hiš dobilo razpoke. — Pri tem opozarjam, da sem istodobno opozarjal več oseb v Novem mestu in okolici na vidne markantne naravne potresne znake. Obvestil sem tudi observatorij v Zagrebu.

Vulkan Etna je začel močnejša bruhati.

Vezuvskim okrajem povzročila blatna reka velike poplave in nevarnosti ondodnim prebivalcem.

Velik potres na Mongolskem. Po poročilih iz Orienta, je bil na Mongolskem p. meseca velik močan potres, ki je zlasti v mestu Unjankani, katerega en del je čisto uničen, napravil velikansko škodo. Mnogo ljudi je bilo ubitih. Blizu mesta je nastala velika razpoklina. Tudi v Fokjen in Chou je mnogo hiš razrušil.

Narodno gospodarstvo.

Poizkusi hmeljoreje na Dolenjskem. Na vzornem posestvu gospe Karoline Witschl-jeve v Srebrničah opazimo blizo pota ob Krki prvi poizkus hmeljoreje. V ozadju proti vodi je prvi oddelek 37 vrst po 5 nasadov, potem sledi kake 2 m praznega prostora, za njim se razteza drugi oddelek 43 vrst po 6 nasadov. Temu sledi prav spredaj pri poti še en in sicer najmlajši oddelek 11 vrst po 6 nasadov. Večja dva oddelka sta obrodila vsaj kolikor se da s pota soditi, doslej jako lepe, povsem povoljne vspehe. Sprednji mlajši bo svojo zmožnost šele v kratkem pokazal. Zemlja je lahka (poplav od starejše struge Krke) dobro gnojena, nasadi vzorno in skrbno negovani in upati je najboljšega blagoslova tega novega posnemanja vrednega poizkusa. Želimo, da najde ta vzor-poizkus še mnogo posnemalcev med Dolenjci!

Mestna hranilnica v Novem mestu. Iz računskega zaključka za l. 1905 posnamemo: Denarni promet K 5.255.505'37. Hranilnih knjižic število 5162 v skupni vrednosti K 2.834.170'22. Na zemljišču proti intabulaciji se je 178 strankam posodilo K 393.681'53, menjic pa za K 356.176. Čisti dobiček pri upravnem imetju K 16.807'23, pri rezervi pa K 4.425'45. Te visoke številke za ta kratki čas delovanja pač jasno spričujejo: Zrno na zrno, pogača.

Izpred porotnega sodišča.

Uršula Lepuša zaradi odvedenja. (Konec). Takoj ko je prišla obtoženka v sodno dvorano, smo ji brali izza obraza, da ta vboga revica ne more biti hudodelka. V tem prepričanju nas je potrdila otroška izjava njene „odvedene“ sestrice Rozalije, ki je v živih besedah slikala kaj je prestala pri svojem očetu in še več pri svoji mačehi. Njuni izjavi je služil po g. dr. Schegula

predlagani akt v najboljši spričevalo. Dotični akt — sicer popolnoma nič v zvezi s to zadevo neka civilno pravna zadeva s Krškega, ve na podlagi zanesljivih prič povedati, da je oče obeh deklet res neusmiljeno ravnal ozir. dopuščal svoji ženi surovo ravnati z Rozalijo. G. svetnik v Krškem predlaga, da se otrok odzame očetovi oblasti. Ta akt, ki se je šele med obravnavo rekviriral pri okr. sodišču, je napravil najboljši utis v prilog obtoženki. In vendar — — V Ljubljani se nekaj časa že detomorilke oproščajo skoraj enoglasno, ta vboga reva pa, ki ni storila ničesar hudega, marveč le veliko dobrega svoji sestrici, da jo je rešila Bogzna kakim zlim posledicam surovega nečloveškega ravnanja od strani starišev, za to revico ni dosti manjkalo, in bila bi obsojena. Mislimo pa, da tisti ki bi jo bili obsodili, bi se le težko mogli nazivati „ljudski sodniki“. Iznenađeni smo bili čuti oprostilni rek porotnikov 8 glasov proti štirimi. Kakor pri zločinih storjenih z hudobnim namenom v prvi vrsti odobravamo vpliv govora drž. pravdnika na porotnike, se v takem slučaju nikakor ne moremo strinjati, ako če se zastopnik drž. pravdnikstva v svojem apelu ne ozira na svetopisemski rek: ne vsi ki so poklicani, so tudi izvoljeni!

C. kr. avskultant na zatožni klopi. Pretečeni teden smo imeli interesantno obravnavo: c. kr. sodni sluga g. Andrej Jarc proti c. kr. avskultantu g. Gabrijelu Grmu zaradi prestopka po § 496 k. z. Kajpada je bil — kakor se je že zjutraj še pred obravnavo zvedelo (pri nas v Novem mestu v tem oziru zadnji čas morda jako napredujemo) obtoženec oproščen in kajpada seveda je tožitelj vložil priziv na c. kr. okrajno sodišče. Stvar se bo najbrže že prihodnji ponedeljek ponovno obravnavala, in potlej bomo tudi mi še „katero rekli“.

Surovo zločinstvo kužničarja katoliškega izobraževalnega društva na Mirni. Opozarjamo na današnji uvodni članek. Poročilo cele te skrajno interesantne obravnave sledi v prihodnjem listu.

Po zaključku lista:

Utonila je v Krki 5 letna hčerka mlinarja Nose-ta iz Rumenje Vasi.

Značilni pojavi začetkom večjih oddaljenih elementarnih izbruhov so se opazovali 14. t. m. od poldne naprej. Tudi magnetnica je izstopila zvečer v izredno nemirje.

Listnica uredništva.

Narodna Čitalnica v Metliki. „Se ne sprejme“. Svoj čas povemo tudi mi, zakaj ne.

G. K. Schener v Krškem. Zadnjo številko prejeli. Hvala! Opozarjamo pa da smo jih vpslali nekaj več. Torej?

Dobro okranjen



poceni naprodaj.

FR. KALAN, učitelj v Šmihelu pri Novem mestu.

Franc Rueh

klepar v KOSTANJEVICI na Dolenjskem

prodaja različne, najpopolnejše in lično izdelane

Kleparske predmete

po naročilu v zahtevani obliki in množini.

Pokrivanje streh poslopij s kositarjem.

JOŽE KOŠIR

krojaški mojster

Novomesto

Glavni trg

Novomesto

priporoča svojo novo otvorjeno

delavnico in trgovino

za narejeno obleko

kakor tudi perilo, posebno za delavce.